

Srovnávání – její smysl

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2015](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2015](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 27. 6. 2015

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 27. 6. 2015

Srovnávání – její smysl

Srovnávat (komparovat) můžeme jen to, co jsme nejprve dokázali rozlišit. Když vidíme krátce po sobě nějakou věc (nějakou rostlinu atd.) po druhé a po třetí, rozhodně nemáme od počátku pevnou jistotu, že jde skutečně o touž věc, pokud se nemůžeme opřít o pozadí, souvislosti s jinými věcmi, s jinou situací atp. Abychom nabyli jistoty, že jde o touž věc, musíme se na onu věc soustředit tak, že si začneme všímat detailů. V takovéto situaci se ocitá každé mládě brzo po narození, když se musí naučit rozeznávat svou matku od jiných, jinak dost podobných „matek“ (obzvlášť důležité to je u těch druhů, které žijí ve velkých společenstvích, např. u tuleňů, ale i tam, jde třeba jen o stádo, např. u zeber). Tady ovšem ještě nemůžeme mluvit o „srovnávání“ („komparaci“) v pravém slova smyslu, neboť ve hře tu jsou instinkty a automatismy (např. mládě zebry si „pamatuje“ kresbu pruhů na bocích své matky a jenom jakoby přikládá zapamatovaný vzor k bokům každé klisny, zda souhlasí nebo nesouhlasí). O skutečném srovnávání můžeme mluvit teprve tenkrát když před sebou máme dva exempláře téže věci a chceme se na základě důkladného pozorování přesvědčit, zda se ve svých vlastnostech do všech detailů shodují (pak jde o touž věc) nebo zda se sice hodně podobají, ale jde o dvě přece jen odlišné věci (např. o dvě matky, o dva exempláře rostliny téhož druhu apod.)

(Písek, 150627-1.)